

Protokol

Litteraturstudie: Dagtilbuddets betydning for børn i udsatte positioner

Forskningsspørgsmål:

- Hvilke børn taler vi om, når vi taler om børn i udsatte positioner?
- Hvorfor er dagtilbud vigtige for børn i udsatte positioner?
- Hvordan er dagtilbuddet tilrettelagt, så det får betydning for børn i udsatte positioner?
- Hvad betyder det for børn fra udsatte boligområder, at de kommer i dagtilbud?
- Hvad betyder det for børn i udsatte positioner, at de kommer tidligt i dagtilbud?

Definitioner og afgrænsninger

Litteratursøgningen afgrænses til at fokusere på børn i udsatte positioner i dagtilbud i 0-6 års alderen. Børn i udsatte positioner er her valgt som en overordnet betegnelse for børn, der på forskellig vis er eller kan være udsatte i deres opvækst og livsforhold. Afgrænset herfra er børn med fysisk og psykisk handicap, f.eks. børn med diagnoser og dagtilbudsindsatser inden for det specialpædagogiske område.

Litteraturstudiets formål

Litteraturstudiets formål er at

- Give et indblik i, hvilke forskningsspørgsmål eksisterende studier på området beskæftiger sig med
- Give et overblik over de centrale temaer/problemstillinger i litteraturen på området. Hvilke elementer diskuteres og med hvilke argumenter?
- Give et indblik i andre forskeres arbejde på området og et indblik i, hvem de andre forskere er.
- Få blik for, hvad litteraturen beskæftiger sig med, og hvad den ikke beskæftiger sig med.
- Få et indblik i og overblik over teoretiske og metodiske tilgange i litteraturen på området og de betydninger det har for de fund, der skrives frem.

- Inspirere til nye måder at undersøge feltet på ved at opsøge studier, som udforsker dagtilbuddets betydning for børn i udsatte positioner andre steder fra (dvs. som forstyrret vant tænkning)
- Bidrage til at kaste lys over de sammenhænge, der konstituerer problemet
- Få indblik i, hvordan forskningsfeltets kontekst og historik skrives frem
- Få indblik i de grundantagelser studierne på området hviler på med henblik på at få indsigt i sammenhænge mellem videnskabsteori, metodologi og resultater.

Søgeord

Søgestreng i internationale databaser:

(preschool* OR pre-school* OR childhood NEAR/2 program* OR (child* NEAR/2 develop* NEAR/2 program*) OR pre-kindergarten OR prekindergarten OR kindergarten OR "child care" OR childcare OR "day care" OR day-care OR daycare OR (early NEAR/2 childhood NEAR/2 care) OR pre-primary NEAR/2 education* OR preprimary NEAR/2 education* OR early NEAR/2 education OR (early NEAR/2 childhood NEAR/2 education*) OR Pre-K OR childhood NEAR/2 care OR childhood NEAR/1 initiative* OR nursery OR nurseries OR "nursery school*" OR creche) AND (("head start" OR head NEAR/1 start) OR (head start)) OR ("sure start" OR sure NEAR/1 start OR surestart) OR ((Child* NEAR/2 under six*) OR (Child* NEAR/2 under 6) OR Toddler*)) NOT (youth OR adolescen* OR men OR women OR adult* OR Asia OR Africa OR student*)) AND (Child* NEAR/1 (maltreat* OR abus* OR neglect* OR "at risk" OR "socially endanger*" OR "sexual abuse*" OR "adult psychiatric disorder*"))

Søgeord i nordiske databaser og hos videnproducenter:

Dansk

Daginstitution, dagtilbud, børnehave, vuggestue, dagpleje førskole, børn i udsatte positioner og tidlig indsats

Engelsk:

Preschool, kindergarten, pre-kindergarten, day care, nursery, children, maltreatment, abuse, neglect, at risk, socially endanger

Norsk

Daginstitution, barnehage, daghem, førskole, barnehage, utsatte, sårbare, risk, misbruk, barn, tidlig innsats

Svensk

Förskola, daghem, lekskola, dagis, sårbara, utsatt, risk, misbruk, barn, tidlig innsats

Litteraturstudiets design

Der er gennemført to søgeprocesser, en for international viden og en for skandinavisk viden. Internationale søgninger søges i databasen ERIC og Psycinfo. Afgrænsninger:

- Der er udelukkende søgt efter udgivelser publiceret på dansk, engelsk, norsk eller svensk.
- Der er udelukkende søgt efter udgivelser publiceret i perioden september 2009 – september 2019.
- Der er søgt efter udgivelser, der omhandler sammenlignelige dagtilbud, dvs. OECD eller EU lande.
- Der er søgt efter studier, der omhandler dagtilbud i alderen 0-6 år.

Hvad angår den skandinaviske søgning, er den udført i følgende databaser: I Danmark er der søgt i Bibliotek.Dk, samt Forskningsdatabasen. I Norge er der søgt i Cristin, Norart og Oria. I Sverige er der søgt i Libris, Diwa og Swepub. Der er anvendt ensartede søgestrengte med sproglige tilpasninger i de forskellige databaser. Der er også søgt hos vidensproducenterne: Dansk clearinghouse for uddannelsesforskning, SFI, EVA, VIVE, KORA og RAMBØLL. Endelig er der inddraget referencer fra referencer. Disse studier har været underlagt de samme afgrænsninger, som gælder for de øvrige søgninger. Referencer fra referencer er inddraget for at sikre, at alle væsentlige studier kom med i litteraturstudiet.

I søgningerne bag forskningsoversigten var der fastsat en øvre vejledende grænse gældende for alle forskningsoversigter i Pædagogisk indblik på 160 studier. De 160 studier er udvalgt sådan, at de giver et bredt indblik i forskningsfeltet, enten teoretisk, metodisk eller gennem forskningsfund. Ligeledes er studierne udvalgt sådan, at de overordnet set medvirker til at repræsentere forskningsfeltet internationalt såvel som nationalt.

Screening, herunder kriterier for inklusion og eksklusion

Al litteratur har været igennem en screeningsproces med de herunder anførte eksklusionskriterier:

Inklusion:

- Studiet beskæftiger sig med et eller flere af undersøgelsesspørgsmålene.
- Det markeres, hvis studiet er et metastudie.
- Der inddrages kun akademiske dokumenttyper, inkl. teoretiske udgivelser, konferencepapirer og ikke mindst empiriske studier.

Eksklusion:

- Forkert dokumenttype: Editorials, kommentarer, anmeldelse, policy dokumenter, biografier, uddannelsesopgaver: specialer, masteropgaver, bacheloropgaver.
- Forkert udgivelsestidspunkt: Studiet er udgivet før september 2009.

- Forkert land: Studiet indeholder ikke data fra OECD- eller EU-lande. Studiet ekskluderes, hvis empirien ikke er produceret i et af disse lande.
- Forkert uddannelsesområde: Studiet undersøger ikke dagtilbuddets betydning eller indsats rettet mod børn i udsatte positioner
- Forkert sprog: Studiet er ikke publiceret på dansk, norsk, svensk eller engelsk.
- Forkert fokus: Studiet har ikke fokus på dagtilbuddets betydning for børn i udsatte positioner.

Yderligere screeningskriterier:

- Utilstrækkelig information: Studiet bibringer ikke informationer om uddannelsesområde/land(e) det empiriske materiale er produceret i.

Videnskondensering

Kondenseringen fokuserer på at besvare undersøgelsesspørgsmålene:

Kondenseringen skal referere oplysninger om:

- Hvad var forskningens formål?
- Hvad var forskningsspørgsmålene?
- Hvad var forskningsfundene?
- Hvilke tilgange blev anvendt
  - o teoretisk, metodisk, analysestrategisk?
- I hvilken kontekst blev forskningen udarbejdet?
  - o I hvilke(t) land(e)?
- Hvad bidrager studiet med i forhold til feltet?
- Hvad bidrager studiet med i forhold til forskningsspørgsmålene?

Samlede antal studier lagt ind i EPPI: 5071

Dubletter: 696

Derfor i alt antal studier i EPPI: 4375

I denne forskningsoversigt er 160 studier læst i fuldtekstversion. I forbindelse med kondenseringen er yderligere 9 studier ekskluderet (efter samme eksklusionskriterier som nævnt ovenfor). Det endelige

antal inkluderede studier er derfor i alt 151, heraf er 56 direkte inddraget i selve forskningsoversigten. Hertil er også 14 forskningsoversigter inddraget.